

Є намір відтворити історичну забудову

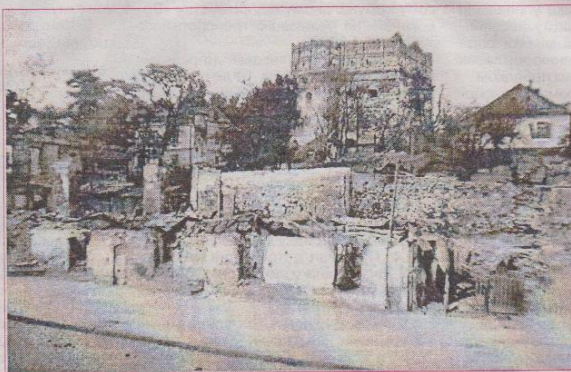
Іван ГЛУШМАН

Ще до початку сьомої сесії Острозької міської ради, яка, нагадаю, проходила 25 березня, депутат Григорій Аршинов показував колегам ескізний проект по благоустрою проспекту Незалежності. Звісно, я не міг не зацікавитись ним, і після сесії попросив Григорія Йосиповича розповісти про нього.

— Мене не влаштовує нинішній стан забудови Острога. Наше місто до 1939 року було комфортним, зрозумілим, із розташуванням громадських місць, ресторанів, кафе, магазинів, житла. Люди в центрі могли отримати всі необхідні послуги, відчували себе більш затишно. Під час війни, а також за період радянської влади, було зруйновано і цілеспрямовано знесено значну частину старих будівель. Натомість будувалося все хаотично, незрозуміло, дуже швидко. Внаслідок цього історична частина міста була втрачена. Тож у мене виникла ідея відтворити історичну забудову по старих схемах, планах, світлинах. У тих місцях, де є вільні ділянки, де знаходились гарні, ошатні будинки, ми пропонуємо підготувати проект для відтворення історичної забудови нашого міста. Нові приміщення можуть бути використані приватними інвесторами, міськими та державними структурами, Острозькою академією. Це зробить привабливим зовнішній вигляд наших вулиць, відновить історичну справедливість та цінність. Реалізуючи такий проект, місто отримало б нові робочі місця, кошти. Ми з Юлією Ягодкою виготовили перший ескізний проект відтворення історичної забудови теперішнього проспекту Незалежності (колишньої вулиці Дубенської) у проміжжя між вулицями Красногірка і Чорновола (на

верхньому фото). На ньому зображено 3 будинки, які колись мали номери 25, 27 і 29. У тих будинках колись жили

люди, а також там розміщувалися об'єкти торгівлі та готель. Григорій Йосипович також розповів, що у нього з колегами-депутатами

було там у минулому столітті, зокрема, після закінчення Другої світової війни. Шоправда, ті фото в дещо іншому ракурсі, але на одному з фото є будинки, які були між тими, що пропонується відновити (побудувати схожі на них).

— Багато забудов в Острозі хаотичні, — наголошує Григорій Аршинов. — Вони зроблені з пластмаси, тимчасові і не відповідають жодним архітектурним вимогам. Я би сказав, що такі об'єкти є «інородними» тлами в місті. Вони його не прикрашають, не роблять зручним, ошатним. На прикладі таких невеликих містечок, як Острог, у Польщі та інших країнах Європи, зокрема, наших міс-

тах-побратимах Сандомир, Берунь, де збережено все, що було збудовано кілька століть тому, там влада і громадськість не дозволяють жодну самочинну забудову у центрі. В них існують загальні правила, які були і в минулих століттях, і вони виконувалися тоді, а тепер — тим більше. Зокрема, фасади будинків мали відповідний вигляд, а також тротуари, розташування споруд торговельного, сервісного і житлового призначення. Тобто, потрапивши в Краків, чи в Замость, чи в Білґорайт, чи інше старовинне місто, — зразу розумієш, де ти є, бо кожне з них має своє власне обличчя. Острог, як і багато інших подібних міст у нас, у радянський період, втратили своє обличчя. Тож у нас є велике бажання повернути його.

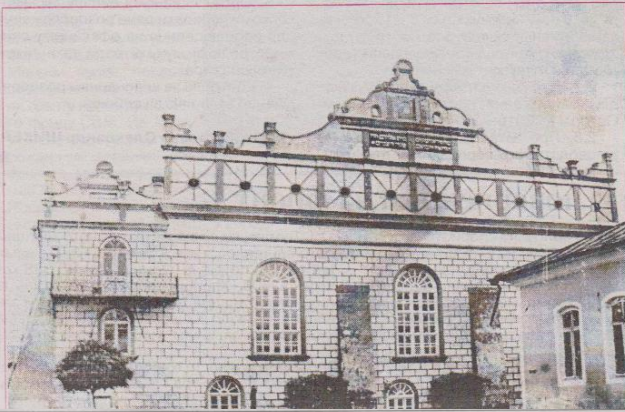
є ідея розробити концепцію забудови Острога для того, щоб була системність і будівлі не були хаотичними. Такими, що жодного відношення не мають до історичного, університетського міста. Також він запропонував для порівняння дві старі світліни (див. внизу), які показують, що

Бланк г. № 15 дд.

НАЙВИ
ОСТ

Закінчення. Початок на 1 стор.

18 квітня — Міжнародний день пам'яток та історичних місць

Є намір відтворити історичну забудову

Користуючись нагодою, в інтерв'ю Григорій Аршинов розповів про роботу по врятуванню великої синагоги (див. вправне фото на 1 стор.). Він сказав, що вже десь від імені громадської організації «Українсько-єврейський культурний фонд «Яхад», якою керує Максим Хорев, подавав свої проєкти на отримання гранту від посольського фонду США. На жаль, у чергу переможців острозькі не входили (наприклад, минулого року кошти отримав палац Вишневецьких). Григорій Йосипович висловив сподівання, що цього року місту пощастило. У випадку, якщо так станеться, то одні із засновників Фонду збереження святих місць у Європі Луїс Кастельман дає гарантійний лист, що виділить чималу суму на роботи по врятуванню синагоги в нашому місті. Зайнятий бюджет може сягати 400 тисяч доларів. Звісно, це буде, якщо влітку цього року «Яхад» визнають переможцем, і він отримав очікуваний грант. А наразі, щоб приміщення синагоги не втратили остаточно, там проводяться роботи.

— В грудні в журналі «Jewish Heritage Europe» вийшла стаття Сергія Кравцова, — розповідає Григорій Аршинов. — У ній він розповідає про важливість синагоги в Острозі, її минуле, і про те, що Велика Острозька синагога Мазарша може проіти току неперевірено, після якої вже не буде, що рятувати. Він закликає європейську громадськість, уряд України місцеві органи влади, острозьку єврейську громаду, яка, до речі, налічує десятків осіб, усіх інших мейнати і волонтерів, вжити заходів, щоб врятувати цінний об'єкт. Та стаття надих-

нула мене на дії, аби почати роботу. Наразі я використовую власні кошти. На цьому першому етапі над кубічною частиною будемо встановлювати покрівлю. Потім будемо думати, як відновити склепіння, яке почало руйнуватись і падати. Бажано зробити чималі об'єми робіт — забрали «ліс», який різь всередині і на покрівлі (фото вліворуч), потрібно зайти всліяке сміття, а також навколо синагоги, висушити пережитки. В результаті було вивезено 15 самоскидів всьогокого нещотрону. Також закрили приміщення, щоб туди не заходили сторонні особи, зробили рихтування для виходу на покрівлю, встановлено опори бетонні на металеву раму (фото праворуч), на яку будуть потім встановлені конструкції покрівлі. У нас є документація, яка розроблена проєктом Львівським інститутом «Українсько-єврейський культурний фонд» під музей. Щодо майбутнього призначення — звісно, спочатку його треба зберегти. Я вважаю, що там має бути синагога. Сьогоднішню свою задачу бачу в тому,

щоб врятувати те, що залишилось. Пізніше — будемо думати, як добувати те, що вже, на жаль, втрачено, а це — західний та північний фасади, внутрішні оздоблення та ін. Дуже хочеться, щоб старовинне приміщення синагоги було врятоване, щоб воно стало ще однією окрасою і культурною пам'яткою нашого міста, щоб туди приїжджали туристи з багатьох куточків планети, щоб не було тих руйн, які були ще на початку цього року, які, безумовно, шкодили навіку нашого міста, як одного з визначних історичних та культурних центрів України...